

POSTANOWIENIE

14 stycznia 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Mariusz Łodko

na posiedzeniu niejawnym 14 stycznia 2026 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa M. S.

przeciwko J. H.

o zapłatę,

na skutek skargi kasacyjnej M. S.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi

z 14 czerwca 2023 r., I ACa 885/22,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od M. S. na rzecz J. H. 2700 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego wraz z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia powodowi odpisu niniejszego postanowienia;**
- 3. przyznaje od Skarbu Państwa–Sądu Apelacyjnego w Łodzi na rzecz radcy prawnego A. P. 2700 zł, powiększoną o podatek VAT, tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

M. S. wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 14 czerwca 2023 r. Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania uzasadnił

wystąpieniem w sprawie istotnych zagadnień prawnych oraz nieważnością postępowania (art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 3 k.p.c.).

W odpowiedzi na skargę kasacyjną pozwany wniosł o wydanie postanowienia odmawiającego przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ewentualnie o jej oddalenie oraz o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest środkiem odwoławczym od orzeczeń sądu drugiej instancji. Wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie może zatem uzasadniać zarzut nieważności postępowania przed Sądem pierwszej instancji. Sąd Najwyższy rozpoznając skargę kasacyjną może bowiem pośrednio badać nieważność postępowania przed sądem pierwszej instancji w sytuacji, gdy skarżący w ramach drugiej podstawy kasacyjnej zarzuca sądowi drugiej instancji naruszenie art. 378 § 1 w związku z art. 386 § 2 k.p.c. (zob. wyrok SN z 21 listopada 1997 r. I CKN 825/97, OSNC 1998 nr 5, poz. 81, i z 23 lutego 2005 r., III CK 323/04). W takiej sytuacji wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania – tak jak w niniejszej sprawie – nie powinien się odwoływać do art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c. z uwagi na nieważność postępowania przed Sądem pierwszej instancji (zob. postanowienie SN z 31 lipca 2018 r., I CSK 212/18).

Zwrócić uwagę należy, że niewyznaczenie obligatoryjnej rozprawy i wydanie orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie nie stanowi na gruncie obowiązujących przepisów samodzielnej przyczyny nieważności postępowania. Przyczyną tą pozostaje pozbawienie strony możliwości obrony swych praw (art. 379 pkt 5 k.p.c.), które może być następstwem różnych uchybień zaistniałych w toku rozpoznania sprawy; każdorazowo konieczne jest jednak wykazanie, że dane uchybienie doprowadziło do tego skutku - w odróżnieniu od przyczyn wymienionych w art. 379 pkt 1-4 i 6 (zob. postanowienie SN z 21 lipca 2025 r., III CZ 100/25). Ponadto Sąd *meriti* przekonująco wyjaśnił dlaczego ewentualne uchybienie Sądu pierwszej instancji nie przełożyło się na pozbawienie skarżącego możliwości obrony jego praw z uwagi na rozstrzygnięcie sprawy bez umożliwienia odniesienia się do stanowiska pozwanego zawartego w odpowiedzi na pozew, którą doręczono mu wraz z wyrokiem wydanym na posiedzeniu niejawnym na podstawie normy

wywiedzionej z art. 148¹ § 1 k.p.c. Takiego skutku nie wywołało w szczególności zaniechanie przez Sąd pierwszej instancji – ocenione przez Sąd Apelacyjny jako naruszenie przepisów postępowania – wydania na posiedzeniu niejawnym postanowienia dowodowego. Nieprzydatność oferowanych przez skarżącego wniosków dowodowych została dostatecznie omówiona przez Sąd pierwszej instancji. Powód nie był stroną umowy darowizny; działał jako pełnomocnik darczyńcy i nie jest zatem legitymowany odwołania darowizny i formułowania na tej podstawie dalszych żądań. Dalsze wnioski dowodowe skarżącego, formułowane w jego apelacji, negatywnie ocenił także Sąd Apelacyjny.

Przypomnieć należy, że okolicznościami uzasadniającymi rozpoznanie skargi kasacyjnej mogą być tylko takie, które Sąd Najwyższy mógłby następnie uwzględnić przy jej rozpoznawaniu (zob. postanowienia SN z 29 czerwca 2001 r., I PKN 33/01, OSNP 2003 r., nr 9, poz. 228, i z 4 sierpnia 2003 r., III CK 120/03). Przedstawione Sądowi Najwyższemu zagadnienia prawne muszą mieć konkretny związek z rozstrzygnięciem danej sprawy, to jest z zarzutami skargi oraz podstawą prawną i faktyczną zaskarżonego wyroku (postanowienie SN z 21 maja 2013 r., IV CSK 53/13). Zagadnienie prawne czy potrzeba wykładni powinny mieć więc taki wymiar problemowy, aby udzielona przez Sąd odpowiedź miała znaczenie dla rozstrzygnięcia o zasadności skargi kasacyjnej wniesionej w sprawie, a jednocześnie – dzięki uniwersalnemu ujęciu – rozstrzygnięcie uzyskiwało walor aplikacyjny w rozstrzyganiu innych spraw. Sąd Apelacyjny wyjaśnił, że norma wynikająca z art. 5 k.c. nie może stanowić samodzielnej podstawy powództwa (zob. m.in. wyrok SN z 14 listopada 2013 r., II CSK 78/13). Z uzasadnienia podstawy skargi kasacyjnej dotyczącej naruszenia art. 5 k.c. zdaje się wynikać – mimo zarzutu niezastosowania tego przepisu – że skarżący nie neguje takich wniosków zaskarżonego wyroku. Powołany art. 5 k.c. miał być wyłącznie dodatkową podstawą rozstrzygnięcia, gdyż powód swoje żądanie miał opierać na „całym szeregu innych przepisów”, których jednak nie powołał w podstawach kasacyjnych. Sąd Najwyższy rozpoznaje skargę kasacyjną w granicach zaskarżenia i w granicach podstaw. Przepisy których skarżący nie uwzględnia w podstawach kasacyjnych nie mogą być przedmiotem oceny Sądu Najwyższego.

Z powyższych względów, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie znajdując również okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu, w szczególności nieważności postępowania (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.).

O kosztach postępowania kasacyjnego Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 1¹ w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. oraz § 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie. O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej orzeczono na podstawie § 8 pkt 6 w zw. z § 4 ust. 1 i 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 14 maja 2024 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa albo jednostki samorządu terytorialnego kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu.

Mariusz Łodko

[wr]

[a.ł]